

ZYGMUNT JAŃCZYK

ALMAMER Szkoła Wyższa w Warszawie

ZAGROŻENIA DLA TURYSTYKI MIĘDZYNARODOWEJ SZANSĄ ROZWOJU „AGROTURYSTYKI POLONIJNEJ” (KONTROWERSYJNY GŁOS W DYSKUSJI)

Udział w debacie dotyczącej „agroturystyki polonijnej” umożliwił ocenę szans powodzenia tej działalności gospodarczej w obecnych realiach międzynarodowego rynku turystycznego. Podkreślić wypada, że poglądy zaprezentowane w przygotowanej na debatę kilkuminutowej prezentacji multimedialnej są moimi poglądami i oczywiście świadomie subiektywnymi. *Uważam, że zjawiska negatywne – obecne zagrożenia dla turystyki międzynarodowej mogą powodować niekiedy lokalne skutki korzystne – teraz i w przyszłości – dla polskiej agroturystyki. Trzeba je tylko umiejętnie wykorzystać.* Elementy takiego poglądu sygnalizowane są pośrednio w pracy zbiorowej – *Programie rozwoju turystyki na obszarach wiejskich w Polsce* [Program rozwoju... 2015] oraz w materiałach [Materiały...2016] udostępnionych w marcu br. przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”.

Założenia prezentacji multimedialnej, którą trudno byłoby opublikować w tradycyjnej formie edytorskiej, przedstawiłem zgodnie z treścią wyżej przytoczonych materiałów.

Występujące obecnie zagrożenia dla współczesnej turystyki międzynarodowej to: ataki terrorystyczne i konflikty militarne, kryzysy ekonomiczne spowodowane błędami człowieka oraz katastrofy naturalne. Zagrożenia te decydują o wyborze aktualnych destynacji turystycznych i mogą spowodować rezygnację z zagranicznych podróży na rzecz wypoczynku w Polsce. Turystyka „ekstremalna” będąca jednocześnie rzeczywistą szkołą przetrwania nie jest, zwłaszcza w turystyce rodzinnej i osób starszych, zdecydowanie preferowana. Wiadomo, że turysta wybierając kraj docelowy oraz środek transportu kieruje się przede wszystkim kryterium bezpieczeństwa, komfortem, wygodą i szybkością transportu oraz kosztami. *Zatem część klientów biur podróży, jako miejsce docelowe wakacyjnego wyjazdu wybierze wraz z rodziną wypo-*

czyniek w kraju przewidywalnym, bezpiecznym, relatywnie tanim i w otoczeniu sobie dobrze znanym, a więc... w Polsce?

Nie ulega też wątpliwości, że prowadzenie działalności gospodarczej w turystyce i agroturystyce **powinna wspomagać profesjonalnie prowadzona analiza ryzyka**, rozumiana jako analiza całokształtu działań pozwalających identyfikować zagrożenia związane z występowaniem nieprawidłowości zarówno w skali globalnej, jak i regionalnej oraz zaplanowaniem i zrealizowaniem odpowiednich przedsięwzięć prewencyjnych. *Z analizy tej wynika, że polska agroturystyka zapewnia już niezbędne warunki do bezpiecznego i kulturowo akceptowanego wypoczynku dla całej rodziny.*

Kolejny segment analizy. Dwadzieścia lat temu ówczesna Europejska Wspólnota Gospodarcza dostarczała na rynek światowy 35% towarów, obecnie już tylko ok. 20%, a za kilka lat trzeba pomyśleć o innych formach prowadzenia działalności gospodarczej, nie tylko w Europie ale i w Polsce. Zatem może agroturystyka?

Kolejnym korzystnym elementem jest tutaj od kilkunastu lat korzystna ocena polskich produktów przez kontrahentów zagranicznych. Wartość polskich marek, ich reputacja jest bardzo dobrze oceniana przez 25% respondentów zagranicznych, raczej dobrze przez 61%, a zdecydowanie źle tylko przez 7% [Jasiecki 2004].

Jak twierdzą i udowadniają Autorzy przytoczonego wcześniej opracowania – ***w najbliższej dekadzie turystyka wiejska to, między innymi: narzędzie rozwoju pozarolniczej funkcji wsi oraz czynnik rozwoju kapitału ludzkiego.*** Ekonomiczne podstawy do tego już istnieją.

Kilka przykładów: w ciągu 10 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej dopłaty dla gospodarstw wiejskich wyniosły ok. 120 mld zł, dochody z produkcji własnej gospodarstw wiejskich zmalały z 60% do 44%, tylko jedna trzecia mieszkańców żyje z rolnictwa, ale rozporządzalny dochód miesięczny na osobę wzrósł w gospodarstwie ponad dwukrotnie – z 540 zł do 1092 zł. Pięciokrotnie zwiększył się eksport towarów rolno-spożywczych, w ubiegłym roku do ponad 20 mld euro; zmalała liczba gospodarstw (do 5 ha o 25%, do 20 ha o 17%) ale liczba gospodarstw powyżej 50 ha wzrosła o 37% [10 lat w Unii... 2014]. Inne zjawiska to: zmniejsza się udział rolnictwa w PKB z 5,1% do 3,8%, a zarobki rolników są mniejsze niż statystycznego Polaka (dzisiaj to 85%, jedenaście lat temu – 71%).

Kolejnym wyzwaniem jest funkcjonowanie systemu Wspólnej Polityki Rolnej – dopłat do eksportu towarów rolno-spożywczych. Obecnie dopłaty te pochłaniają znaczną część budżetu Unii Europejskiej, dlatego też należy przewidywać, że będą one częściej rzetelnie kontrolowane i rozliczane, a procedury postępowania zaostrzane. Oczywiście jest zatem, że w tej sytuacji jedną z szans rozwojowych dla niektórych gospodarstw polskiej wsi jest zmiana formy działalności gospodarczej – właśnie na agroturystykę, w tym także dla gości zagranicznych.

Dane demograficzne wskazują na starzenie się społeczeństwa zarówno w Polsce, jak i w innych krajach europejskich, co przy odpowiedniej specjalizacji oraz uwzględnieniu potrzeb osób 50+, 60+ może stanowić kolejną szansę dla turystyki wiejskiej.

Dalszym zmianom ulegać będzie styl życia. Coraz większą rolę odgrywać będą potrzeby indywidualne i możliwości ich komponowania. Tym samym zmniejszy się zapotrzebowanie na pobyty zorganizowane przez pośredników.

Można zatem przyjąć, że zarówno w bieżącym roku, jak i w kilku następnych latach będzie malało znaczenie turystyki międzynarodowej w makroregionie europejskim i w subregionie śródziemnomorskim. Nie wiadomo także, jaka liczba potencjalnych turystów – w tym również polskich i polonijnych – wybierze wypoczynek w macierzystym kraju, na wsiach wśród rodzin i krajobrazów znajomych z dzieciństwa. Można przypuszczać, że znaczna. Czy agroturystyka stanie się zatem konkurencją dla biur podróży, czy też szansą przetrwania (rozwoju) polskiej wsi?

Być może. Historia ekonomii pokazuje, że zazwyczaj istotnym źródłem sukcesów w prowadzeniu każdej większej działalności gospodarczej są na pewno: bezpieczeństwo, zaufanie, marka, organizacja systemu marketingu i dystrybucji usług, kwalifikacje kadr, kreowanie nowych specjalistycznych usług, akceptowalny za daną cenę poziom komfortu i jego rozsądna standaryzacja, godziwe rozrywki dla całej rodziny, jakość gastronomii, a przede wszystkim stabilność i integracja danego środowiska gospodarczego. Kolejnymi są także: tani i bezpieczny outsourcing marketingu i dystrybucji redukujący koszty własne dostawcy oferty agroturystycznej. Środowisko organizatorów agroturystyki opracowało już stosowne założenia multisektorowej współpracy (integracji) w zakresie profesjonalnej analizy ryzyka oraz „przygotowania, wdrażania i realizowania stosownych przedsięwzięć o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym”. Życzymy im powodzenia.

Literatura

- 10 lat w Unii*, „Polityka”, nr 18 (2956), 28.04. – 6.05.2014.
- Ekspertyza w zakresie potencjału produktów turystyki wiejskiej w Polsce i ich konkurencyjności na regionalnym, krajowym i zagranicznym rynku usług turystycznych*, Polska Agencja Rozwoju Turystyki S.A., Warszawa, 2012.
- Jasiecki K., 2004, *Postrzeganie polskiej marki w krajach Unii Europejskiej. Raport z badań*. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa.
- Long – term Macroeconomic Forecasts. Key Trends to 2015*, The Economist, 2015.
- Materiały (plik elektroniczny) udostępnione przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”*, Nałęczów, marzec, 2016.
- OECD Economic Surveys: Poland*, march, 2016.
- Polska w Unii Europejskiej 2004–2014*. Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2014.
- Program rozwoju turystyki na obszarach wiejskich w Polsce* (praca zbiorowa). Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa, 2015.
- Rocznik Statystyczny Rolnictwa*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2015.
- Strategia Marketingowa Polski w sektorze turystyki na lata 2012–2020*. Polska Organizacja Turystyczna, Warszawa, 2012.

